

Arbeidsloysið og framtíðin

Oddagrein

HÓAST okkara útflutningstøl ikki hava víst nakra framgongd, so tykist tað kortini at vera ein ávís optimisma at hóma í samfelagnum. Í hvussu stóran mun hon byggir á realitetir heldur enn á ynskideymar skal her verða ósagt.

EINGIN ivi er um - at tann 1. hjálp, sum varð givin føroyska samfelagnum í ringastu krepputíðini fyrr í 90-unum - hóast sínar óhepnu avleiðingar - eisini hevur havt eitt positivt árin og at hon hevur verið medvirkandi til tað bjartskyni, sum nú valdar. Spurningurin er so bara, hvussu veruliga er stætt úti kring landið og um steðgurin í fráflytingini bara er fyrbils!

HVUSSU og ikki, so er tað í hvussu er eitt óki, sum vit ítøkliga kunnu siga kann vera við til at minka um arbeidsloysið her á landi og eisini kann skaffa bæði valuta til landið og fáa gongd á virksemd. Vit hugsa her um tær forknningar, sum eru í gongd og sum fara fram í næstum í sambandi við eina møguleiga komandi oljuvinnu. Í blaðnum í dag lýsir ein av heimsins størstu seismikkfyrirøkum eftir føroyskum navigatørum, maskinmonnum, verkfrøðingum ol. til at arbeiða umborð á skipum sínum. Teir skulu brúka ikki færri enn 15 føroyingar í fyrstu atlogu. Fyri bara eini viku síðani bjóðaðu tey trí oljufeløgini Mobil, Enterprise og Statoil sær at fígga viðariútbúgving av føroyingum á enskum universitetum í sambandi við eina komandi oljuvinnu. Og í næstu viku koma so umboð fyrri bretska BP til Føroya fyrri at bjóða føroyskum verkfrøðingum arbeiði umborð á bori- og framleiðslupallum sínum í Norðsjónum.

HETTA er ikki sárt líkt eini kollvelting á føroyska arbeidsmarknaðinum, har stórt arbeidsloysi leingi hevur valdað. Í hesum sambandi hevur ALS gjørt eitt stórt arbeiði fyrri at leita fram møguleikar hjá føroyingum at koma í arbeiði í frálavinnuni í okkara grannalondum. Hetta slóðbrótandi arbeiði saman við stóra áhuganum hjá oljufeløgum oð. at fáa føroyingar í arbeiði í hesi fyrri flest okkara nýggju vinnu má so við og við fara at merkjast í okkara litla samfelag. At tað bráðdliga stendur ikki færri enn 15 føroyingum í boði at fáa arbeiði umborð á seismiskum skipum má koma ómetaliga væl við fyrst og fremst hjá teimum, sum fáa hesi arbeiði men so sanniliga eisini hjá ALS-skipanini og hjá samfelagnum sum heild, tí her er talan um inntøkur, sum verða skattaðar í Føroyum.

AFTRAT hesum - og tað er ikki minst týðingarmikið - kemur, at vit við hesum byggja upp okkara egna grundarlag undir eini komandi oljuvinnu. Hetta er ein sunnur útviklingur, tí her er t.d. ikki talan um at gera iløgur. Tvørturímóti fáa vit fólk í eina vinnu, sum ikki neyðturviliga er treytað av, at olja finst her.

Sosialurin

Sjónarmið

Bygnaðaruppskotið: óverdugt kjak

Tað hmar meg, at kjakið um bygnaðaruppskotið hjá Finn Norman Christensen (FNC) fær eina so óseriøsa viðgerð bæði av politikarum, embætisfólki og pressu. Eg hevði ynskt, at ein hevði viðgjørt teir fyrirunir og vansar, sum uppskotið hevur, og ikki fali fyrri at nýta ókvæmisord og illteinking. Hetta er tó tíverri vanligt í føroyskum kjaki.

Uppskotið hjá FNC bótir eftir mínum tykki á fleiri økjum um verandi fyrirsiting:
- styrkir fyrirsitingina hjá landsstýrisfólkunum.
- ábyrgdin hjá landsstýrisfólkunum er greið.
- styrkir fakliga umhvøvið í fyrirsitingini.
- gevur møguleika fyrri rationaliseringum og spariðum við samanlegging av duplutfunktionum innan hvørt aðalstýri.
- gevur møguleika fyrri at gagnnýta starvsfólk, teldur, hølir o.a. betri.

Við at leggja teir stovnar saman, ið hava nakað í felag í aðalstýri, fær ein hesar møguleikar. Búskaparfrøðingar, løgfrøðingar, teldufrøðingar o.s. fr. hava stórar fyrirunir av at kunna arbeiða saman dagliga. Núverandi skipan við nógvum spjaddum stovnum gevur ikki hesar møguleikar, fyrst og fremst tí stovnarir eru so smáir í Føroyum. Ein kann argumentera fyrri, at ein fær tað sama burtúr, um ein setir teir stovnar saman í sama bygning, sum hava nakað í felag, uttan tó at skipa teir saman í ein stovn. Hetta hevði eftir mínum tykki verið ein bati í mun til núverandi støðu. Møguleikarnir fyrri framhaldandi rationaliseringum eru tó vánaligir, tí tað er ringt at fáa síðustillaðar stovnar at semjast, um hvat skal niðurlaggjast. Um ongin aðalstjóri er, ið hevur heimild til at taka endaliga avgerð í sambandi við ósemjur, so stendur menningin upp. Alt fer ikki at ganga fyrri seg í sátt og semju, tað er ein sannroynd, sum tað ikki loysir seg at tosa uttan um.

Nógv ymiskt hevur

verið ført fram móti uppskotinum, t.d.: tað skapar kaos, er dvírt, bygnaðurin er fastlæstur tá ið aðalstýri eru gjørd, hvørki stjórar ella starvsfólk eru hoyrd o.a.

Eftir mínum tykki eru tær her nevndu atfinningarnar ikki rættar. Vandin fyrri at fáa kaos í somu løtu sum uppskotið verður sett í verk átti ikki at verið til staðar. Í fyrstu atlogu verður bert talan um at seta aðalstjórnarnar, sum so skulu savna sína umsiting. Verandi munnagongdir nýtast ikki at broytast fyrr enn hvør einstakur aðalstjóri heldur seg hava nakað at seta í staðin. Viðvíkjandi kostnaðinum krevjast sambært verksetanarætlanini uml. 2 mió. kr. í eykajáttan í 1996 og knappar 8 mió. kr. í 1997. Eg haldi, at her er biliga sloppið, tí uppskotið skapar stórar møguleikar fyrri rationaliseringum í longdini. Uppskotið gevur eftir mínum tykki møguleika fyrri dynamikki innan tey einstøku aðalstýri og eisini millum aðalstýri, tí í lögmanstýrinum verður sett á stovn nýskipanarstova, ið alsamt skal fáast við at menna bygnaðin.

Eg má siga, at tað tykist lógið at hoyra

atfinningar um, at ongin hevur verið atspurdur um uppskotið. Í mun til tað, sum eg kenni til broyttingarætlanir, sum fyrru eru gjørdar innan landsfyrirsitingina, so hevur eitt ótal av fólk verið kunnað um uppskotið hjá FNC. Ongantið fyrr hevur processin verið so opin. Tað er møguligt, at FNC ikki hevur tikið nakað serligt til sín av teimum atfinningum, sum hava verið fýrdar fram. Men sum tað framgongur av kjakinum er nógvir stjórar pára ósamdir við uppskotið, og tá er næstan hopleyst at samansjóða áskoðanirnar.

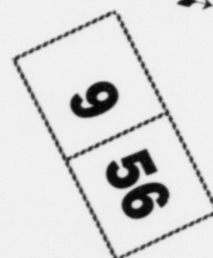
Eg undri meg eisini yvir, at starvsmannafelagið fer í hernað móti uppskotinum, tí upp-

skotið fevnir um ein mennandi starvsfólkapolitikk. Mær vitandi er tað fyrstu ferð, at ein hevur sæð ein veruligan starvsfólkapolitikk framlagan innan landsfyrirsitingina. Hartil kemur, at stovnssetanin av teimum stóru aðalstýrum gevur nógvi betri møguleikar fyrri at fremja ein starvsfólkapolitikk, har starvsfólk ið kann mennast og skapa sær eina veruliga karrieru. Hetta er sera trupult í teimum smáu stovnum um vit hava í dag.

Tá ið hetta er sagt, so skal eg tó eisini nevna nøkur víðurskifti, sum eg haldi vera ógreidd í uppskotinum hjá FNC.

T.d. er tað ein stórv trupulleiki, at tað politiska býtið av ábyrgdarøkjum til landsstýrisfólkini helst skal samsvara uppbyggingina av aðalstýrum. Eg dugi tó ikki at sigga annað, enn at hesin trupulleiki vil vera í næstan øllum bygnaðaruppskotum.

Uppskotið ásetir, so vilt eg dugi at sigga ikki neyvt heimildirnar

Alt frá innast til uttast

SI
sloggi®
BH: 108,-

mótashálin
Dr. Jakobsensgata 20 - Tlf. 15317